

Рајко Пејиров Ноџо

О ВОДИ И О ВИНУ

Слово у Жичи

Вода је добро пиће.

Рече ми један чоек – ономадне је, а и малопре са овога мјеста зборио, не смијем вам рећи који, одмах бисте се сјетили – да му је један епископ једном повјерио одговор неког незнаног теолога на сушто питање како је Христос воду у вино претворио:

„Вода се зарумењела када је видјела свога Творца.”

Када то и гдје би? На Свадби. На сиромашкој а радосној свадби у Кани Галилејској.

Како је прогледала, вода се постидјела и у вино се претворила.

Постиђење је увијек почетак преображења.

Зналац гљива, пчела и меланхолије – а ономлани је одавде бесједио – онај што пјева о шљиви а српској и о грому који о Светоме Сави Србље и данас постићује, у општој овој помрчини канда таворску свјетлост слуги и у њој обретење оне већ давно усековане а живе Црне Главе на каквим новим раменима.

Ни шљиве не поплаве док се не постиде.

Тако и језик. Пјева само преображени/преображењски језик, језик који се постидио и прогледао.

Свако зрење почиње постиђењем.

Наше је зрење давно почело постижењем онога принца-црнорисца који се за све нас постидио и у стиду, „обличаван својом савешћу”, највећма оvdје у Жичи на четири никејска прозора прогледао и тиме нас у Божије народе уписао. Кроз те је прозоре прозорљиво гледао – а и нама то у аманет оставио – у прошлост, у садашњост, у будућност, на близину, на даљину, у простор и у вријеме. О томе заносно пише ту један ваш, ближњи. Онај коме жичке пчеле праше ријечи. Пише, не бисмо ли се, склони свакојаком самозаборау – у обурваној кући без прозора и врата – причом некако одупрли тушти осилених потомака онога трговца оловом, рујевином и перинама, онога што тргује временом, а често мијења вјеру и говор и руку којом се крсти. Пише, не бисмо ли се на овој историјској промаји – овако побркани и ослијепљени – постиђени али и осокољени опсјећањем шта смо некад били, некако сачували од планетарних и ових локалних варвара што дјецу убијају. „У збегу који још зову Србија.”

Савина Жича је српска прича, говорио је Николај Жички.

„До оснивања Жиче, све се у Савину животу и раду чини као припрема; од њеног оснивања све се чини као њена последица и њен резултат. У Жичи је Сава, као архиепископ независне српске цркве, крунисао Стефана за краља, поделио Србију по епархијама, именовао прве епископе, управљао црквом, надгледао израду слика и писање књига. У српској историји се ретко у ком месту за тако кратко време свршило толико великих послова”, пише Милан Кашанин.

У Жичи, седмовратој Жичи, одавно не крунишу краљеве већ, ево, пјеснике. Ко зна зашто је то добро. Можда и зато што ни онда ни данас Срби без приче јамачно не би преживјели. Од жеђи би скапали да им – из пјесме и књиге и са манастирског зида, из иконе и фреске – свагда када је тешко, није прснула и загргољила она изговорена, написана, она „нацртана вода”. Савина вода.

Добра је вода – последња и прва – рече и овај младић, даровити Винаверов слѣдбеник.

Вода је најбоља, веле и Никша и Небојша. – Само не ’вата, жалује Божић.

Заиста вам кажем: увијек када воду живота обасја и прожме она свјетлост „од које хаљине његове постадоше сјајне и врло бијеле као снијег, као што не може бјелиља убијелити на земљи” – вода живота се зарумени и преобрази у вино поезије. – Да живот не би био прича пуна буке и бијеса коју прича идиот а не значи ништа.

Том свјетлошћу купани и таквим вином окријепљени наши животи оvdје доље и јесу значајни зато што су симболични.

У нади да је трачак такве неовдашње свјетлости, као милост уобличења, незаслужено пао на покоји пјесмуљак, овим тропаром вас поздрављам.

Тројар леџа

*Небо сунце море боре ивџе нара
Шџо џровирујџе у моје осоје
И мелемна смоло коју наџа јара
На асџмаџичара да короџан џоје
Овејану џравду да џосџоји жара
И сџаринске риме да џуџу уџроје
Пре неџо све буде џеџео и џара
Док нас не освоје којих се сви боје
Недремано Око џрчкоџа оџџара
Пројављује кроз вас џосџиџење своје
Сузама шишарки крвљу зрела нара
Ридај џројар леџо Док сузе џосџоје*

У Жичи, на Преображење Госџодње 2003. џодине